

Γιώτα Ιωαννίδου

Η βία στις διαπροσωπικές σχέσεις είναι η άλλη, η αθέατη πλευρά της φτωχοποίησης της ελληνικής κοινωνίας εν μέσω της καπιταλιστικής κρίσης, που την αντικρίζουμε όταν βγαίνει να κραυγάσει στο οπτικό μας πεδίο, ενώ χρόνια βυσσοδομεί πίσω από κλειστά παραθυρόφυλλα και πόρτες.

Το πρόσφατο περιστατικό, όπου ένας εικοσιεπτάχρονος πατέρας, πριν στρέψει την κάνη του όπλου του στον εαυτό του, αφείρεσε τη ζωή του τετράχρονου γιού του μονοπώλησε τις τηλεοπτικές οθόνες. Πριν λίγο καιρό το ίδιο είχε συμβεί και με μια μητέρα 40 ετών, που έριξε την τετράχρονη κόρη της από τον πέμπτο όροφο, πριν πηδήξει η ίδια στο κενό.

Τα περιστατικά αυτά έρχονται να αθροιστούν στις δέκα τουλάχιστον δολοφονίες παιδιών κι εφήβων από το χέρι των γονιών τους τα τελευταία δύο χρόνια. Αλλά και στις 729 καταγγελίες για περιστατικά κακοποίησης το 2018, μόνο στο «Χαμόγελο του Παιδιού». Στο 80% των μαθητών που έχουν υποστεί σωματική βία κάποια στιγμή στη ζωή τους. Στον αριθμό των αυτοκτονιών που σταθεροποιείται απειλητικά γύρω από το μέγιστο των 565 που σημειώθηκαν το έτος 2014. Στην τρομακτική αναλογία που καταγράφεται, όταν μια στις τέσσερις Ελληνίδες άνω των 15 ετών απαντά ότι έχει βιώσει σωματική ή σεξουαλική βία.

Είναι η άλλη, η αθέατη πλευρά της φτωχοποίησης της ελληνικής κοινωνίας εν μέσω της καπιταλιστικής κρίσης. Που την αντικρίζουμε όταν βγαίνει να κραυγάσει στο οπτικό μας πεδίο, ενώ χρόνια βυσσοδομεί πίσω από κλειστά παραθυρόφυλλα και πόρτες. Απορροφά τη βία των οικονομικών σχέσεων καταπίεσης, της ανεργίας και της ανέχειας, της απογείωσης της εκμετάλλευσης στη δουλειά και της τυποποίησης στην εκπαίδευση. Διαθλάται μέσα από την έλλειψη χρόνου και χώρου, στοιχειώδους ασφάλειας, φαγητού, στέγης αλλά και ορίζοντα προσδοκιών, επιδιώξεων καλύτερευσης, ονείρων. Προσγειώνεται στις κοινωνικές σχέσεις και τις κακοποιεί με μιζέρια, κατάθλιψη, ανημπόρια, στέρηση νοήματος ύπαρξης. Όλη αυτή η «κανονικότητά τους» διαμορφώνει συνθήκες ώστε να μεγαλώνουν ευάλωτες παιδικές ψυχές, την ίδια στιγμή που αυξάνουν οι παράγοντες κινδύνου και μειώνεται, εξαλείφεται κάθε δυνατότητα ή μέσο προστασίας.

Ο πολιτισμός που παράγει ευτέλεια, εμποδώνει το φόβο, παραδίδει τα πάντα στην αγορά, δεν μπορεί να δώσει νόημα ζωής

Σίγουρα υπάρχει καθοριστική σχέση εξάρτησης ανάμεσα στην καπιταλιστική κρίση σε όλα τα επίπεδα και στην έξαρση των παραπάνω αριθμών μέτρησης βίας. Η διεθνής βιβλιογραφία την τεκμηριώνει εξαντλητικά, όπως και το ότι η κατάθλιψη είναι η πιο συχνά συνδεόμενη νόσος με την ανεργία, τις οικονομικές πιέσεις, την εργασιακή επισφάλεια και τα χρέη.

Ωστόσο είναι απλουστευτικό να τα αποδώσουμε όλα μόνο στην καπιταλιστική κρίση ή σε ψυχοπαθολογικά αίτια. Ο ανθρώπινος πολιτισμός εκτός από την κάλυψη των υλικών αναγκών υλοποιείται και με την «ανθρωποποίηση» του ανθρώπου. Ο άνθρωπος υπάρχει ως δυνατότητα οργανισμού με ζωτικές λειτουργίες. Ξεχωρίζει από αυτές δρώντας συνειδητά και αλλάζοντας τον κόσμο γύρω του. Η ανθρωπίνη

φύση του πραγματώνεται κοινωνικά όταν αναγνωρίζει τον εαυτό του στα μάτια των άλλων. Αυτό σημαίνει σχέσεις, ζεστασιά, επαφή, ικανοποίηση, ηθική επικύρωση, αυτοπεποίθηση, σκέψη, δημιουργικότητα, αλληλεγγύη, αγάπη. Αν δεν μπορέσει να τα γευτεί αυτά μένει ακρωτηριασμένος. Με διεστραμμένο ή καθόλου νόημα ύπαρξης. Με απόλυτη περιφρόνηση και μίσος προς μια ζωή ανυπόφορη. Δική του ή των άλλων. Η βία απέναντι στους άλλους και τον εαυτό του, βρίσκει δρόμο έκφρασης...

Πάνω σε αυτό το έδαφος ξυπνούν ξανά όλες οι ιστορικές στρεβλώσεις των ανθρώπινων σχέσεων που γέννησε βίαια το κέρδος, η ιδιωτική ιδιοκτησία και η κυριαρχία του κεφαλαίου, στις σχέσεις των φύλων, άντρα - γυναίκας, γονιών - παιδιού και εν γένει του θεσμού της οικογένειας, αλλά και του συνόλου των κοινωνικών σχέσεων. Γιατί ο πολιτισμός που παράγει ευτέλεια, εμποδώνει το φόβο, σκορπά ασκήμια, παραδίδει τα πάντα στις τρέχουσες ανάγκες της αγοράς και εμφανίζει τη βούλησή της ως νόμο που ορίζει προτεραιότητες και ιεράρχηση, δεν μπορεί να δώσει νόημα ζωής και αναβιώνει όλα τα είδη σχέσεων υποδούλωσης. Γιατί ένας άνθρωπος χωρίς ορίζοντα και με ένα μέλλον χαμηλής ζήτησης για τα παιδιά του, δεν μπορεί να χτίσει διαπροσωπικές σχέσεις και συναισθήματα παρά εμπορικές δοσοληψίες και απόγνωση. Και τότε είναι κιόλας νεκρός. Αδυνατεί να καταλάβει ότι τίποτε δεν αξίζει στον κόσμο όσο το γέλιο και το κλάμα ενός παιδιού.

Η Βία, σύμφωνα με τον Ησίοδο, ήταν κόρη της Στυγός, χθόνιας, φρικαλέας θεότητας του κάτω κόσμου, και αδελφή του Κράτους. Μαζί ανέβηκαν στον Όλυμπο και βοήθησαν το Δία να νικήσει τους Τιτάνες. Μαζί αλυσόδεσαν τον Προμηθέα Δεσμώτη στο βράχο του Καυκάσου, όταν στον αέναο αγώνα του ενάντια στην εξουσία πήρε το μέρος των θνητών δίνοντάς τους τη φωτιά. Μια φωτιά που, αν προσδοκούμε στο μέλλον αυτής της κοινωνίας, πρέπει να φροντίσουμε να καίει ακόμη...

Πηγή: **PRIN**